

TESPİH – 5

SERKAN DEMİRALP

Tespîh sevenlerin bir hikayesi vardır genelde. Benimki bir doğum günü hediyesiyle başladı. Tabii ki öncesinde çoğu Türk insanında olduğu gibi kıyıda köşede kalmış, değerini malzemesini bilmediğim bir poşet içinde sakladığım tespihlerim vardı. Eşim doğum günü hediyesi olarak bir tespih hediye etti. Dedik ya malzemesi kadar hikayesi de önemlidir. Bende ki aşk da böyle başladı. Bu tespihi satan kişiye göre en az yüz yıllık deve kemiğinden yapılma bir tespihti bu. Buradan hikayesini araştırmaya başladıkça deve kemiğinin kıymetli bir materyal olmadığını zaten kaç yıllık olduğunu bilmenin de bizim imkanlarımızla mümkün olmadığını öğrendim.

Manevi değeri ve bende açtığı yol, hangi malzemeden ve kim tarafından yapıldığını bilmesem de bu tespihi çok değerli kılmıştır. Elimde oynadıkça aklıma hep öğrenme araştırma isteği geldi. Ankara'da tespih atölye ve mağazaları *Ulus, Hacı Bayram cami ve*

Ankara Kalesi civarında yoğundur. Buraları gezip ziyaret ettim. Bazı ustalarla tanıştım. Malzemeler hakkında bilgi almaya çalıştım. Bir malzemeden tespih yapmakta ustalaşmış olsalar da hammadde temini konusunda pek çoğunun yetersiz veya kulaktan dolma bilgilerle dolu olduğunu gördüm.

Geneli ya kendilerine müşterinin temin ettiği materyalden tespih yapıyor veya zaten kendi ekosistemlerinden insanların parsellediği sosyal medya kanalları, antika pazarları, tespihçiler kahvesi aralarında gidip geliyorlardı. O zamanlar niş bir pazar olan yabancı 2.el açık artırma sitelerini takip etmeye başladım. Satıcıların eski obje gözüyle baktıkları antik bakalit ve katalin objeleri uygun fiyata temin edebildiğim fırsatlar oldu. Bunları toplayarak

Tespihi yapan Serkan Demiralp

bazılarını materyal olarak koleksiyoner veya tespihçilere sattım.

Hoşuma gidenleri ya kendime obje olarak ayırdım ya da ustalık, esnafılık ve işçiliklerini beğendiğim zanaatkarlara tespih yaptırđım. Böylece hepsinin ayrı bir hikayesi oldu. Kim bilirdi ki Amerika'da bir dövme sanatçısı ve takı tasarımcısı Brandon'dan aldığım orijinal Amerikan katalin çubuklar burada **Zekai Ardıçlı veya Suat Güngör** ustanın ellerinden çıkıp koleksiyonuma katılan tespihlere dönecek. Yeri geldi almış olduğum alman zar kehribar tabir edilen obje yılların yorgunluğuna göğüs geremeyip içten çatlamaya başladı. Bu durumda zamanın etkilerini en azından yavaşlatmak için onu acilen tespihe çevirdik.

Artık hoşuma giden malzemeyi temin edebiliyordum ama tespih yapamıyordum. Peki yapamaz mıyım diye düşündüm. Bu zanaatta uzmanlaşmış ustalara elbette saygım var ve ben bu işin çıraklığını henüz yapmamıştım. Tespih sevdasıyla tanışıp dost olduğum insanlar bana çok yardımcı oldular. Bildikleri hiçbir şeyi saklamadılar. *El yatkınlığıma, obsesif düzeyde simetri hastalığıma da güvenip kendi tezgahımı, masamı edinerek kimi zaman evin bir odasında kimi zaman balkonunda 2 m2'lik atölyemi oluşturdum.* Sulu disk zımpara veya CNC denilen makinalarda hızlı, taneleri arasında fark olmayan ancak geleneksel el işçiliğinden de bir o kadar uzak yöntemlere bulaşmadım.

Varsın ben bir tespihi bir haftada yapayım, varsın 150 gr. yerine 300 gr. malzeme kullanayım benim için önemli değildi. Tüm taneler benim tezgahımdan ve elimden tek tek çıkmalıydı. Bu anlayışla yapıp ipe dizmeye çalıştığım tespihleri ne zaman bir kanalda paylaştım talibi çıkıyordu. Elbette onlar sadece bu tespihlerin görselliğine bakıyordu. Benim en kaliteli Alman malı matkap uçlarıyla taneleri delmem, deliklerin temiz ve şeffaf çıkması için bebek yağı kullanmam, en kaliteli çelikten mamul bıçaklar ile tıraşlamam, kuyumcu cilası ile cilalamam sadece benim için önemliydi. Çünkü koleksiyonuna katan için hikayesi olacak bir ürünün benim için de bir hikayesi olmalıydı.

Büyüklerinizden kalma tespihleriniz varsa onların manevi değeriyle beraber maddi olarak da değerli olma ihtimalleri vardır. Özellikle kehribar, bakalit (Osmanlı tabir edilen) veya gerçek eski katalinden yapıldıysa. Ancak bu ürünlerin değerini parayla ölçmemek gerekiyor. Zira bunlar standart, bir çeyrek altın gibi istediğiniz zaman kuyumcуда paraya çevireceğiniz şeyler değil. Geçmişleriyle, hikayeleriyle ve elden ele geçerek zamana direnmeleriyle kıymet kazanan varlıklar. Koleksiyon yapacaksanız veya siz de bu hobiye merak sardıysanız önerim tespih sayısından fazla niteliğine yoğunlaşmanızdır.

Çok fazla sıradan tespihe sahip olmaktansa az miktarda kaliteli ve bilinen malzemeden üretilmiş, ustası belli olan, el işçiliği ile yapılan birer hikayesi olan eserlere yönelmenizdir. Elinizde inceleyerek, size en uygun tane boyuna ve şekline sahip, çekerken size keyif verecek tespihler koleksiyonunuza kişilik katacak ve onu özel kılacaktır. Malzemesini siz arayın bulun alın veya seçin. Geçmişini, geldiği yeri bilirsiniz. Geçmişte belki bir ofis malzemesi ürünü, oyun zarı ya da haç olarak kullanıldığını görürsünüz. *Maziden gelen hikayesi onun değerini bilecek bir zanaatkar ile sizin elinizde farklı bir formda sürer. Kim bilir belki sonraki nesillere geçer. Her halükârda hikayesi olan bir meta olarak var olmaya devam eder.*

Bu iki tespihi de Serkan Demiralp yapmıştır.

